

Een ommekeer in het denken

interview met gedeputeerde Greet de Vries-Hommes

MARC JANSSEN EN LOES BIJVOET

Op het gebied van de bescherming van de duinen vervult de provincie een belangrijke en steeds groter wordende taak. In Zeeland is gedeputeerde Greet de Vries-Hommes hiervoor verantwoordelijk. In haar portefeuille zitten niet alleen natuurzaken, maar ook de zware taak van milieubescherming; naar haar zeggen een logische zaak, want "een goede kwaliteit van water, bodem en lucht is immers een belangrijke voorwaarde om de natuur te kunnen beschermen".

Greet de Vries-Hommes, gedeputeerde Natuur, Milieu en Cultuur voor de provincie Zeeland.

Greet de Vries-Hommes is al actief binnen de provinciale politiek vanaf 1978. Als lid van Provinciale Staten was zij binnen de Partij van de Arbeid verantwoordelijk voor verkeer en waterstaat, cultuur en financiën. Toen zij gevraagd werd om zitting te nemen in het College van Gedeputeerde Staten stond alleen de post met natuur, milieu en cultuur nog open. "Dat was wel even wennen zo'n nieuw werkterrein, maar nu zou ik deze portefeuille voor geen goud meer kwijt willen".

Natuurbeleidsplan

Een belangrijke steun in de rug voor het natuurbeleid in Zeeland is het Natuurbeleidsplan van voormalig minister Braks geweest. "Het uitbrengen van dit plan heeft een ommekeer in het denken over de natuur teweeg gebracht; ineens zijn allerlei plannen voor een betere bescherming en zelfs ontwikkeling van natuur mogelijk geworden. Zo werd er 3 jaar geleden nog zeer terughoudend gereageerd op plannen voor natuurbouw op Neeltje Jans, maar nu zijn de plannen al in uitvoering".

In het Natuurbeleidsplan wordt aangekondigd, dat het gehele Zeeuwse duingebied onder de Natuurbeschermingswet zal gaan vallen en dat langs de binnenduintrand natuurontwikkeling moet plaatsvinden. Voor de vertaling van het landelijk natuurbe-

leid naar de provincie Zeeland is volgens Greet de Vries-Hommes geen nieuw beleidsplan Natuur en Landschap nodig, zoals dat in vele andere provincies wordt opgesteld. "Dat zou zonde zijn van tijd en energie. De Evaluatienota Natuur- en Landschapszorg die Zeeland in 1988 heeft uitgebracht, past prima bij het beleid uit het Natuurbeleidsplan. Wel zal er een aanvulling op geschreven gaan worden, waarbij o.a. de Ecologische Hoofdstructuur (waarbinnen het gehele duingebied valt) in de streekplannen zal worden aangegeven. Ook komt er nog een Beleidsplan Voordelta, waarin het natuurbeleid t.a.v. de Zeeuwse kust wordt vormgegeven".

Een belangrijke vertaling van het Natuurbeleidsplan kan gevonden worden in een herinrichting van de Kop van Schouwen. Hier liggen goede mogelijkheden voor natuurontwikkeling langs de binnenduintrand. "Het initiatief ligt echter bij de betrokken organisaties (natuurorganisaties, landbouwschap en recreatie-organisaties); zij moeten met een plan op tafel komen. De provincie zal zo'n initiatief positief ontvangen en meenemen bij de herziening van het Streekplan Schouwen-Duiveland".

Knelpuntennota

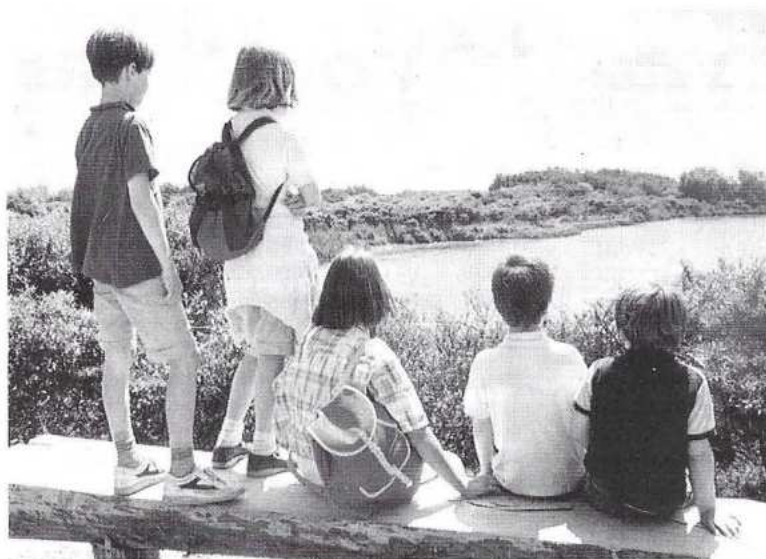
Door de Stichting Duinbehoud is onlangs een nota uitgebracht, waarin de knelpunten in de bescherming van het duingebied op een rijtje worden gezet (zie DUIN 90/4). Door de provincie is deze nota positief ontvangen. Maar een jaarlijkse evaluatie van de knelpunten, zoals in de provincie Zuid-Holland gebeurt, lijkt de gedeputeerde geen goede aanpak. "In Zeeland gaan we met ons kleine ambtenarenapparaat heel praktisch te werk. Niet door middel van stapels algemene plannen of evaluatienota's, maar door middel van een gebiedsgerichte benadering zoals bij de streekplanuitwerkingen. Per gebied zal gezocht worden naar concrete oplossingen voor gesignaleerde problemen. De knelpuntennota van de Stichting Duinbehoud zal daar steeds bij betrokken worden."

Recreatie

Een belangrijk knelpunt in de provincie Zeeland wordt gevormd door de recreatie. De grote stroom recreanten en toeristen is, zeker in natuurgebieden, moeilijk in de hand te houden. Door allerlei maatschappelijke veranderingen (werkdagvermindering, VUT, grotere mobiliteit, enz.) komen deze recreanten en toeristen steeds vroeger in het seizoen naar Zeeland. In april en mei kan dit tot verstoring van de broedvogels leiden. "Deze seizoensverbreding is voor de economie van Zeeland echter een goede zaak. De toeristische voorzieningen kunnen hierdoor veel efficiënter worden gebruikt. Er zijn ech-

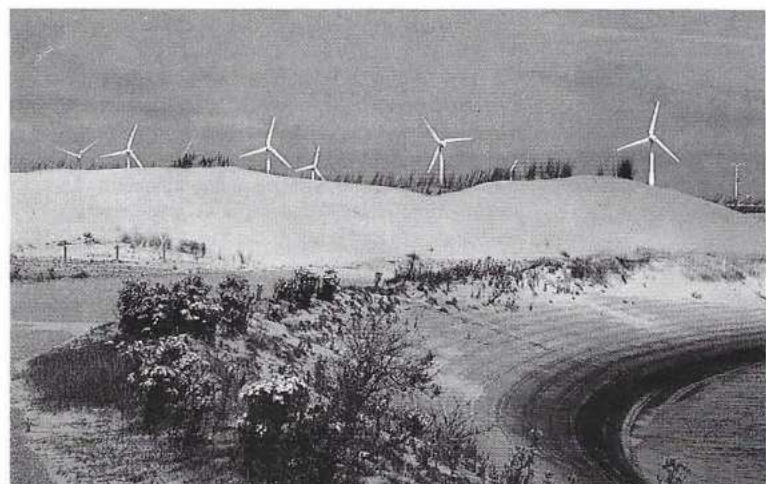

Massale recreatie-activiteiten (surfers) langs de Brouwersdam (foto: Henk Baptist, Rijkswaterstaat).

"Via voorlichting kunnen natuur en mens dichterbij elkaar gebracht worden en kan begrip worden gekweekt voor bijvoorbeeld de tijdelijke afsluiting van natuurgebieden" (foto: E. Staartjes).

Eén van de grootste successen van de afgelopen jaren is voor Greet de Vries-Hommes de ontwikkeling van Neeltje Jans tot natuur- en recreatiegebied geweest (foto: Leo Adri-aanse).

ter wel maatregelen nodig om de natuur niet teveel te belasten, zoals het tijdelijk afsluiten van kwetsbare duingebieden".

Een ander probleem wordt gevormd door het wildkamperen. Vooral met Hemelvaart en Pinksteren komen nogal wat toeristen naar Zeeland zonder een slaapplek te reserveren. Vaak blijkt de camping vol te zijn en wordt op de openbare weg overnacht (m.n. op de Brouwersdam) of zelfs in het duingebied. "Een absurde zaak eigenlijk; als ik in het hoogseizoen naar Zuid-Frankrijk op vakantie ga, moet ik toch ook eerst een camping reserveren." Dit jaar wil de provincie proberen om dit probleem aan te pakken. De boetes voor illegaal kamperen in Zeeland en Zuid-Holland zullen gelijk worden getrokken "en die boetes mogen best flink omhoog" en er zal betere voorlichting gegeven worden. Ook zullen er tijdelijke overloopterreintjes worden ingericht waar tegen betaling overnacht kan worden.

Het is zeker niet de bedoeling om het aantal kampeerplaatsen in Zeeland uit te breiden. "Alleen de uitbreidingen die al opgenomen zijn in de bestemmingsplannen, worden nog toegestaan. Op Schouwen is het zelfs de bedoeling om de campings uit het duin te verwijderen (Wilhelminahoeve en Prinsenhoeve)".

Bij de aanpak van conflicten tussen recreatie en natuur zijn edukatie en voorlichting belangrijke hulp-

middelen. "Het stellen van regels en verboden moet niet te ver worden doorgevoerd, want dan verlies je je draagvlak en krijgt het een omgekeerd effect. Echter waar beschermd moet worden, dient dat ook daadwerkelijk te gebeuren. Via voorlichting kunnen natuur en mens dichterbij elkaar gebracht worden en kan begrip worden gekweekt voor bijvoorbeeld de tijdelijke afsluiting van natuurgebieden."

Mogelijkheden voor edukatie en voorlichting liggen binnen de inrichting van bezoekerscentra van waaruit ook excursies worden georganiseerd. "Zo funktioneert het bezoekerscentrum bij 't Zwin prima, maar op Schouwen wordt nog te weinig gedaan aan voorlichting. Het initiatief ligt echter bij de natuurorganisaties. Zij moeten de eerste aanzet geven. De provincie zal dergelijke projecten van harte steunen. Bijvoorbeeld bij het opzetten van een natuurgidsenproject, waarin vrijwilligers de recreanten laten zien hoe mooi de natuur is en waarom je daar voorzichtig mee moet omgaan".

Waterwinning

Een belangrijk knelpunt in de Zeeuwse duinen is de waterwinning. Op Walcheren (Oranjezon) wordt al sinds 1892 grondwater gewonnen, waardoor het gebied is verdroogd. Op Schouwen wordt eveneens grondwater gewonnen en tevens oppervlaktewater geïnfiltreerd. Deze infiltratie heeft een vervuiling van bodem en grondwater tot gevolg. Er begint echter schot te komen in de aanpak van deze knelpunten. "Zeer binnenkort zal er een convenant worden gesloten met de waterleidingmaatschappij voor de waterwinning in Oranjezon. Het is de bedoeling om het oostelijk deel van de duinen te bestemmen voor natuurontwikkeling. De waterwinning zal zich dan tijdelijk concentreren in het westelijk deel. Op termijn (5 à 6 jaar) zal de grondwaterwinning volledig worden stopgezet. In het gebied zal slechts een noodvoorziening in stand worden gehouden voor het geval de drinkwatervoorziening op Walcheren in gevaar komt." Ten aanzien van Schouwen moeten nog oplossingen gezocht worden voor een betere voorzuivering van het infiltratiewater en op termijn zal wellicht overschakeld worden op diepinfiltratie.

Natuurontwikkeling

Eén van de grootste successen van de afgelopen vier jaar is voor Greet de Vries-Hommes de ontwikkeling van Neeltje Jans tot natuur- en recreatiegebied geweest. "In dit gebied is het toch gelukt om de kustlandschappen van Zeeland in beeld te brengen. Het edukatieve programma is in dit project altijd zeer belangrijk geweest". Naast het grote oppervlak natuurgebied (60 à 70% van het totale gebied) is ook ruimte gegeven aan recreatie en edukatie. "Het draagvlak voor de natuurbescherming kan hier vergroot worden door mens en natuur dichterbij elkaar te brengen."

Ten aanzien van Sluftervorming is Greet de Vries-Hommes zeer terughoudend. "De Zeeuwen zijn erg gevoelig voor verzwakking van de zeewering en dat is logisch. Een slufter zoals bij Neeltje Jans of 't Zwin is prima, maar een slufter in de duinen van Schouwen ligt veel moeilijker. Daarbij moet je consequent zijn: als er geen friettent in de duinen mag komen, waarom dan wel gaan graven voor de aanleg van een slufter?"